

12.12.2023

Kokousaika 12.12.2023 16:15 - 18:50

Kokouspaikka Fredriksberg, B-talo (Konepajankuja 3, 2. kerros) / Sähköinen kokous

Läsnä

Jäsenet

Arhinmäki, Paavo	apulaispormestari
Suomalainen, Nina (etänä)	varapuheenjohtaja
Ahde, Hilikka	
Ahmed, Mahad (etänä)	
Alanko-Kahiluoto, Outi	
Hiltunen, Titta	
Laaksonen, Heimo	
Makkonen, Teija (etänä)	poistui 16:49, läsnä: 175 - 176 §
Niemelä, Kimmo (etänä)	
Tuomi-Nikula, Tuomas	
Asko-Seljavaara, Sirpa	varajäsen
Karhumaa, Anna (etänä)	varajäsen
Korkia-aho, Esa (etänä)	varajäsen
Sydänmaa, Johanna (etänä)	saapui 16:49, poissa: 175 - 176 § varajäsen

Muut

Laine-Hendolin, Kirsti	vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Hurre, Petteri	vs. hallintojohtaja
Loikkanen, Tarja	liikuntajohtaja
Männistö, Mari	kulttuurijohtaja
Ihamäki, Saara	vs. kirjastopalvelujen johtaja
Hällman, Heidi	vs. nuorisosiainjohtaja
Eranka, Essi	viestintä- ja markkinointipäällikkö tiedottaja
Koskinen, Katja	hallintosihteeri
Nera, Miska	tekninen avustaja
Oinonen, Janne	hallintoasiantuntija
Malmberg, Mika	nuorisoneuvoston edustaja poistui 17:53, poissa: 181 § talous- ja suunnittelupäällikkö asiantuntija saapui 16:27, poistui 17:19, läsnä

12.12.2023

	177 § kulttuurin edistämisen päällikkö asiantuntija saapui 17:20, poistui 17:26, läsnä: 178 §
Kunnas, Veikko (etänä)	
Korell, Taina (etänä)	yksikön päällikkö asiantuntija saapui 17:20, poistui 17:26, läsnä: 178 §
Toivonen, Markku (etänä)	kumppanuuspäällikkö asiantuntija saapui 17:20, poistui 17:26, läsnä: 178 §
Bergström, Ulla (etänä)	kumppanuspäällikkö asiantuntija saapui 17:20, poistui 17:26, läsnä: 178 §
Kuokkanen, Mia	johtava arkkitehti asiantuntija saapui 17:29, poistui 17:52, läsnä: 180 §
Salospohja, Tuuli	liikuntapalvelupäällikkö asiantuntija saapui 17:54, läsnä: 181 §
Lukkarinen, Timo	terveysasemien johtajalääkäri asiantuntija saapui 17:54, läsnä: 181 §
Puheenjohtaja	
Paavo Arhinmäki	apulaispormestari 175 - 181 §
Esittelijät	
Paavo Arhinmäki	apulaispormestari 175 §
Kirsti Laine-Hendolin	vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala- johtaja 176 - 179 §
Tarja Loikkanen	liikuntajohtaja 180 - 181 §
Pöytäkirjanpitäjä	
Miska Nera	hallintoasiantuntija 175 - 181 §

12.12.2023

§	Asia	
175	Asia/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
176	Asia/2	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan päätösten seuraaminen
177	Asia/3	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toimintasuunnitelma ja tulosbudjetti vuodelle 2024
178	Asia/4	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan eettisillä periaatteilla täydennetyt yhteiset avustusperiaatteet
179	Asia/5	Arviointiraportti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle myönnettyistä koronapalautumismäärärahojen vaikutuksista
180	Asia/6	Jätkäsaaren uima- ja liikuntahallin tarveselvitys
181	Asia/7	Erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittäminen ja hakuohjeet

§ 175

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta valitsi pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Outi Alanko-Kahiluoto ja Sirpa Asko-Seljavaara sekä varatarkastajiksi jäsenet Anna Karhumaa ja Johanna Sydänmaa.

Käsittely

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta valitsi puheenjohtajan ehdotuksesta yksimielisesti pöytäkirjantarkastajaksi Dani Niskanen sijasta Sirpa Asko-Seljavaaran sekä varatarkastajiksi Eeva Kärkkäisen sijasta Anna Karhumaan ja Nina Miettisen sijasta Johanna Sydänmaan.

Esittelijä

apulaispormestari
Paavo Arhinmäki

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta toteaa kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta valitsee pöytäkirjantarkastajiksi jäsenet Outi Alanko-Kahiluoto ja Dani Niskanen sekä varatarkastajiksi jäsenet Eeva Kärkkäinen ja Nina Miettinen.

Esittelijä

apulaispormestari
Paavo Arhinmäki

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.12.2023

Asia/2

§ 176

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan päätösten seuraaminen

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten tekemiä päätöksiä:

Toimialajohtaja

14.11.2023, 41 §

Siivouspalveluiden hankinta kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kohteille 1.1.2024 alkaen

Hallintojohtaja

9.11.2023, 27 §

Erityisavustuksen hakeminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolta nuorisopalvelukokonaisuuden varhaisnuorille suunnattuun kohdennettuun nuorisotyöhön

Vs. hallintojohtaja

16.11.2023, 28 §

Kävijäseurannan ratkaisujen hankinta

16.11.2023, 29 §

ESR-avustuksen hakeminen Hämeen ELY-keskukselta kulttuuripalvelukokonaisuuden Annantalon valtakunnalliselle Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kehittäminen ja hyvinvoinnin edistäminen kohti yhdenvertaisuutta -hankkeelle

17.11.2023, 30 §

Erityisavustuksen hakeminen opetus- ja kulttuuriministeriöltä kirjastopalvelukokonaisuuden kirjastoverkon yhteisten palveluiden Monikielisen kirjaston toimintaan vuodelle 2024

22.11.2023, 31 §

Kulttuurikeskusten visiotyön hankinta

29.11.2023, 32 §

Valtionavustuksen hakeminen kirjastopalvelukokonaisuuden kaupunginkirjaston Valtakunnallinen kehittämistehtävä -hankkeelle

29.11.2023, 33 §

Valtionavustuksen hakeminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolta kirjastopalvelukokonaisuuden toisen asteen oppilaitosyhteistyöhankkeelle

Kirjastopalvelukokonaisuus

Kirjastopalvelujen johtaja

8.11.2023, 27 §

Tutkimuslupa: Omistuksenjälkeisyys talouden muutoksen tulkintana ja kokemuksena

Aluekirjastopalvelujen johtaja

15.11.2023, 16 §

Aluekirjastopalvelujen yksiköiden aukioloajat 1.1.-2.6.2024 sekä poikkeukselliset aukioloajat vuonna 2024 6.1.2025 saakka

Kulttuuripalvelukokonaisuus

Kulttuurijohtaja

3.11.2023, 59 §

Toimitilan kausiluonteinen vuokraus Helsingin seurakuntayhtymältä Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan Vuotalon käyttöön osoitteesta Jaluspolku 3

14.11.2023, 60 §

Kulttuurikeskus Stoan ravintolatiloja koskeva määräaikainen vuokrasopimus

22.11.2023, 61 §

Taideteoksen liittäminen Helsingin kaupungin taidekokoelmaan

22.11.2023, 62 §

Esitys kaupunkiympäristön toimialalle luonnoksen tilaamisesta Kannelmäen peruskouluun prosenttirahahankintana

24.11.2023, 63 §

Taideteoslahjoituksen vastaanottaminen Helsingin kaupungin taidekokoelmaan

24.11.2023, 64 §

Taideteoslahjoituksen vastaanottaminen Helsingin kaupungin taidekokoelmaan

30.11.2023, 65 §

Muistomerkin liittäminen Helsingin kaupungin taidekokoelmaan

Kulttuurin edistämisen päällikkö

12.12.2023

Asia/2

10.11.2023, 30 §

Projektiavustukset vuodelle 2023, kulttuurin edistämisen päällikön
7. jako

Liikuntapalvelukokonaisuus

Liikuntajohtaja

7.11.2023, 65 §

Tutkimuslupa: Perehdytysmenetelmät liikuntapaikoilla-
Liikuntapaikanhoitajan perehdyttäminen jäänhoitokoneisiin

8.11.2023, 66 §

Vartiokylän aurinkolaiturin rakennusurakka

10.11.2023, 67 §

Vahingonkorvausvaatimus koskien esinevahinkoa

13.11.2023, 68 §

Tutkimuslupa: Oppisopimustoiminnan kehittäminen liikuntapaikkojen
hoidossa

13.11.2023, 69 §

Salassa pidettävä

Vs. liikuntajohtaja

16.11.2023, 70 §

Päätös Brändö Seglare rf:n vuokrahvityksestä

17.11.2023, 71 §

Vuoden 2022 kohdeavustusten takaisinperintä

20.11.2023, 72 §

Brahenkentän huolto- ja pukuhuonerakennuksessa sijaitsevien
kahvilatilojen vuokran hyvittäminen

Vs. liikuntapaikkapäällikkö

16.11.2023, 36 §

Mainospaikkojen vuokraus Brahenkentältä HIFK Bandy ry:lle

01.12.2023, 37 §

Kuntosalivälineiden hankinta liikuntapalveluiden käyttöön

Liikuntapalvelupäällikkö

12.12.2023

13.11.2023, 27 §

Tapahtumakumppanuussopimus - Koripallon naisten maajoukkueen EM -karsintaottelut 2023 ja 2024

13.11.2023, 28 §

Tapahtuma-avustusten 2023 myöntäminen

21.11.2023, 29 §

Vuoden 2023 jäljellä olevasta avustusmäärärahasta avustuksien myöntäminen

27.11.2023, 30 §

Tapahtumakumppanisopimus - Urheilugaala 2024 ja 2025

Ulkoilupalvelupäällikkö

09.11.2023, 53 §

One's Companyn Marjaniemen uimarannan kioskin vuokrasopimuksen irtisanominen

09.11.2023, 54 §

Aluspaikan vuokraus Hietalahden Sillilaiturista White Sand Boats Oy:lle

Nuorisopalvelukokonaisuus

Nuorisoasiainjohtaja

08.11.2023, 30 §

Digitaalisen työnvälityksen palveluhankinnan keskeytys

23.11.2023, 31 §

Tutkimuslupa: Luontevahvuuskortit opiskeluun kiinnittymisen tukena

28.11.2023, 32 §

Kokoonpanon muutos, Nuorisoneuvoston jäsenten eroaminen

29.11.2023, 33 §

Vahingonkorvausvaatimus koskien esinevahinkoa

Kumppanuuspäällikkö

08.11.2023, 30 §

Nuorten toimintaryhmän Ubuntu Film Club projektiavustushakemus 2023

Läntisen nuorisotyön aluepäällikkö

21.11.2023, 18 §
Harrastamisen Suomen malli Helsingissä 2022–2024 (DPS)

1.12.2023, 19 §
Harrastamisen Suomen malli Helsingissä 2022 - 2024 (DPS)

Kulttuuri- ja kirjastojaosto

07.11.2023, § 21
Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

07.11.2023, § 22
Projektiavustukset 2023, kulttuuri- ja kirjastojaoston 6. jako

07.11.2023, § 23
Erityisavustus painotetun musiikinopetuksen kerhotoiminnan tuottamiseen vuodelle 2024

07.11.2023, § 24
Kehittämisasiavustukset vuodelle 2024

07.11.2023, § 25
Helsingin mallin kehittämisasiavustukset vuodelle 2024

07.11.2023, § 26
Helsingin mallin kehittämisasiavustusten jatkokausi 2025–2027

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Sami Laakso, projektityöntekijä, puhelin: 09 310 50546
sami.laakso(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hallintosäännön 19 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan toimialalautakunta tai apulaispormestari voi ottaa lautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen toimielin tai viranhaltija on tehnyt päätöksen. Toimialajohta-

12.12.2023

Asia/2

ja voi ottaa toimialalautakunnan käsiteltäväksi asian, jossa sen alainen viranhaltija on tehnyt päätöksen.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan viranhaltijapäätökset julkaistaan kokonaisuudessaan internetissä, siltä osin kuin ne eivät sisällä salassa pidettäviä ja henkilötietoja, osoitteessa:

[Viranhaltijapäätökset / Helsingin kaupunki](#)

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Sami Laakso, projektityöntekijä, puhelin: 09 310 50546
sami.laakso(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.12.2023

Asia/3

§ 177

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan toimintasuunnitelma ja tulosbudjetti vuodelle 2024

HEL 2023-014804 T 02 02 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Paavo Arhinmäen ehdotuksesta.

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Petteri Huurre, vs. hallintojohtaja, puhelin: 09 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi
Mika Malmberg, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: +358405823381
mika.malmberg(a)hel.fi
Ari Tirri, talouspäällikkö, puhelin: 09 310 85510
ari.tirri(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 Kuvan tulosbudjetti ja toimintasuunnitelma 2024
- 2 Liite 2 Kuvan TB2024 taulukot
- 3 Liite 3 Kuvan TB2024 palveluittain

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää hyväksyä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan vuoden 2024 tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman liitteen 1 mukaisesti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta oikeuttaa toimialajohtajan päättämään palvelukokonaisuuksien tiliryhmäkohtaisesta budjetoinnista, investointimäärärahojen kohdentamisesta sekä mahdollisista yksiköiden välisistä määrärahasiirroista tulosbudjettivuoden aikana.

Esittelijän perustelut

Toimialan menot vuonna 2024 ovat 266 miljoonaa euroa, tulot 32,5 miljoonaa euroa ja kate 233,5 miljoonaa euroa.

Toimialan tulosbudjetin sitova toimintakate kasvaa 14,8 miljoonaa euroa (6,8 %) tulo- ja menomuutosten yhteisvaikutuksesta verrattuna vuoden 2023 oikaistuun tulosbudjettiin. Oikaistussa vuoden 2023 tulosbudjetissa on eliminoitu Stadion-säätiön avustusmuutos ja kirjaston OKM:ltä saama E-kirjaston kehittämishankkeen avustus.

Palvelukokonaisuuksittain katemuutos jakaantuu seuraavalla tavalla: kulttuuri 3,7 milj. (7,3 %), liikunta 2,8 milj. (4,0 %), nuoriso 2,9 milj. (9,0 %), kirjastopalvelut 2,5 milj. (6,2 %) ja toimialan hallinto 2,9 milj. (11,0 %).

Tulosbudjetin tulot pienenevät –1,1 miljoonaa euroa viime vuoteen verrattuna. Tulojen pienemisen aiheuttaa pääasiassa Kivikon hiihtohallin poistuminen käytöstä keväällä 2023 sekä Oulunkylän jäähallin, tekojääradan ja sisäliikuntatilojen poistuminen käytöstä remontin vuoksi vuodeksi 2024 ja Yrjönkadun uimahallin poistuminen käytöstä remontin vuoksi vuosiksi 2024–25.

Lisäksi liikunnan kurssitulot sekä vuokratulot kouluilta laskevat. Myös kulttuurikeskusten maksullisissa tapahtumissa ja Helsingin kaupunginorkesterin konserteissa ovat kävijämäärät vähentyneet. Näiden lisäksi toimiala saa vähemmän hankeavustuksia kuin vuonna 2023.

Toimialan menobudjetti kasvaa 13,7 miljoonaa euroa. Menoja kasvattavat indeksikorotukset sekä toimialan ostoihin mm. Taloushallintopalveluilta ja DigiHelsingiltä varatut määrärahat tiedossa olevien hinnannousujen mukaan. Myös työterveyspalveluiden ostoihin sekä henkilöstölle tarjottavaan kulttuuri- ja liikuntaetuun ja työmatkaetuun on budjetoitu ohjeistuksen mukaan. Välttämättömien menojen kasvu on yhteensä 7,4 miljoonaa euroa.

Verrattuna lautakunnan 12.9.2023 päättämään talousarvioesitykseen, strategiaan toiminnallisiin muutoksiin, rakenteellisiin toiminnallisiin muutoksiin sekä lainsäädäntöön ja väestönkasvuun perustuviin muutoksiin on lisäksi osoitettu 6,3 miljoonaa euroa lisää kaupunginvaltuuston päättämän talousarvion perusteella.

Näitä palvelukokonaisuuksien määrärahoihin vaikuttavia toiminnallisia muutoksia ovat:

Kulttuuripalvelukokonaisuudessa kulttuurin kummilapset toiminnan jatkamiseen ja ikääntyneiden vapaaehtoistoimintaan on kohdennettu lisämäärärahaa. Kulttuurin avustuksiin on tehty tasokorotus ja taiteen

perusopetuksen avustusta kasvatettu. Avustusmäärärahoja on kasvatettu myös koronapalautumismäärärahojen mallin mukaisesti.

Liikuntapalvelukokonaisuudessa tilojen kunnossapidon määrärahaa on korotettu edelleen. Ikääntyneiden vapaaehtoistoimintaan on saatu lisärahaa yhdessä kulttuuripalveluiden kanssa. Avustusmäärärahoja on kasvatettu koronapalautumismäärärahojen mallin mukaisesti.

Nuorisopalvelukokonaisuudessa harrastamisen Suomen malliin on kohdistettu lisämäärärahaa sekä lisätty nuoriso-ohjaajien vakansseja. Koulunuorisotyön vakinaistamiseen on saatu lisärahaa. Avustusmäärärahoja on kasvatettu koronapalautumismäärärahojen mallin mukaisesti.

Kirjastopalvelukokonaisuus on varautunut kasvattamaan erityisesti lasten aineiston ja e-aineiston hankintamäärärahoja. Lisämäärärahaa osoitetaan myös turvallisuuden ja viihtyvyyden lisäämiseen kirjastoissa, erityisesti kaupunki uudistusalueilla sekä uuden Kalasataman kirjaston kokovuotiseen toimintaan.

Toimialan hallinnossa on kohdennettu määrärahoja henkilöstölisäyksiin mm. esihenkilötyön tukemiseen sekä palveluntuottajien kasvavaan laskutukseen.

Lisäksi jokaiseen palvelukokonaisuuteen, erityisesti liikuntapalvelukokonaisuuteen saatiin kohdistettua lisämäärärahoja kattamaan energiakuluja.

Investoinnit

Toimialan irtaimen omaisuuden tulosbudjetin kokonaistaso on vuonna 2024 yhteensä 9,1 miljoonaa euroa. Budjettimäärärahat ovat 6,9 miljoonaa euroa ja vuodelta 2023 siirtyneet investoinnit 2,2 miljoonaa euroa.

Toimialan irtaimen investointien budjettimäärärahat pysyvät vuoden 2023 tasolla. Lautakunnan esityksen mukaisesti 7,9 miljoonan euron määrärahoihin tehtiin ICT-irtaimen osalta 1 miljoonan euron tekninen leikkaus, joka on huomioitu lisäyksenä käyttötalouden resursoinnissa.

Laitosavustukset

Toimialan laitosavustusmenot vuonna 2024 ovat yhteensä 35 miljoonaa euroa, josta kulttuurin laitosavustukset 25 miljoonaa euroa ja liikunnan laitosavustukset 10 miljoonaa euroa.

Liikunnan laitosavustukset kasvavat 0,9 miljoonaa euroa (9,7 %). Syyinä kasvuun on Jääkentäsäätiön lainojen ja korkojen kasvu sekä Mo-saiikkitorin pysäköintilaitoksen autopaikkojen hoito- ja rahoitusvastik-

12.12.2023

keista siirto kansliasta. Stadion säätiön siirto kanslian laitosavustuksiin taas vähentää liikunnan laitosavustuksia 7,1 miljoonaa euroa (=TB2023).

Kulttuurin laitosavustukset kasvavat 1 miljoonaan euroa (4,1 %). Korkeasaaren eläintarhan säätiö 4,7 miljoonaa euroa (=TB2023) siirtyy kanslian laitosavustuksiin ja Suomen Urheilumuseosäätiö 0,1 miljoonaa euroa (=TB2023) siirtyy laitosavustuksista kulttuurin vapaa-ajan toimialan järjestöavustuksiin.

Aikaisemmat päätökset ja toimivalta

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 23.11.2023 Helsingin kaupungin talousarvion vuodeksi 2024 ja taloussuunnitelman ohjeellisena vuosille 2024–2026.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan henkilöstötoimikunta käsitteli tulosbudjetin kokouksessaan 1.12.2023.

Kulttuuri- ja kirjastojaosto, liikuntajaosto sekä nuorisajaosto ovat käsitelleet tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman kokouksissaan 7.12.2023 ja antaneet lautakunnalle lausuntonsa asiasta. Lausunnot näkyvät tämän esityksen päätöshistoriassa.

Helsingin kaupungin hallintosäännön (kaupunginvaltuusto 13.9.2023, § 214) 10 luvun 1 §:n mukaan toimialalautakunta päättää alaiselleen toimialalle tulosbudjetin ja toimintasuunnitelman, jotka sisältävät talousarvion perustuvat tulostavoitteet, tarvittavat toimenpiteet ja resurssit sekä toiminnasta kertyvät tulot ja aiheutuvat menot.

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Petteri Huurre, vs. hallintojohtaja, puhelin: 09 310 87791
petteri.huurre(a)hel.fi
Mika Malmberg, talous- ja suunnittelupäällikkö, puhelin: +358405823381
mika.malmberg(a)hel.fi
Ari Tirri, talouspäällikkö, puhelin: 09 310 85510
ari.tirri(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liite 1 Kuvan tulosbudjetti ja toimintasuunnitelma 2024
- 2 Liite 2 Kuvan TB2024 taulukot
- 3 Liite 3 Kuvan TB2024 palveluittain

Muutoksenhaku

12.12.2023

Asia/3

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan nuorisosaosto 07.12.2023 § 29

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan kulttuuri- ja kirjastojaosto 07.12.2023 § 29

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan liikuntajaosto 07.12.2023 § 26

12.12.2023

Asia/4

§ 178

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan eettisillä periaatteilla täydennetyt yhteiset avustusperiaatteet

HEL 2021-012975 T 02 05 01 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti toimialan avustusmäärärahojen jakamisen periaatteet ja valvoo niiden toteutumista toimialatasoisesti seuraavasti: Kulttuurin ja vapaa-ajan avustuksilla rakennetaan demokraattista ja elinvoimaista kaupunkia. Avustukset edistävät helsinkiläisten hyvinvointia ja terveyttä. Avustuksin edistetään YK:n Agenda 2030 tavoitteita.

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan avustuksilla:

- Vahvistetaan kansalaisyhteiskuntaa
- Vahvistetaan helsinkiläisten tasa-arvoa, osallisuutta ja yhdenvertaisuutta.
- Sitoudutaan noudattamaan YK:n lasten oikeuksien sopimuksen toteutumista.
- Edistetään fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta.
- Edistetään kaikkien mahdollisuutta toimia ja harrastaa turvallisemmassa tilassa.
- Kunnioitetaan kaiken elävän elämän hyvinvointia.
- Tuetaan monipuolista kulttuurin ja vapaa-ajan tarjontaa
- Parannetaan helsinkiläisten mahdollisuuksia merkitykselliseen elämään
- Torjutaan ilmastonmuutosta ja edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurillisesti kestävää toimintaa ja tehdään toimenpiteitä ympäristövaikutusten vähentämiseksi.
- Suojataan tiedot ja järjestelmät hyvin.
- Toimitaan vastuullisesti, avoimesti ja hyvän osallistavan hallintotavan mukaisesti.
- Ei sallita rasismia, syrjintää, epäasiallista kohtelua tai seksuaalista häirintää.

Kulttuuri- ja kirjasto-, liikunta-, ja nuorisosaostot päättävät avustusten yksityiskohtaiset myöntämis- ja arviointikriteerit ottaen huomioon lautakunnan hyväksymät periaatteet sekä voimassa olevan kaupunkistrategian.

Avustustoiminnassa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia kaupungin yleisohjeita sekä Euroopan unionin valtioneuvoston päätöksiä koskevia säädöksiä.

12.12.2023

Asia/4

Tämän päätöksen mukaiset toimialan yhteiset avustusperiaatteet ovat kaupungin avustuksia koskevien yleisohjeiden mukaisia kulttuurin ja vapaa-ajan avustuksia koskevia erityisehtoja ja ne lisätään toimialan avustuksia koskeviin päätöksiin.

Tämä päätös korvaa asiaa koskevan päätöksen 14.12.2021, § 202.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat kulttuurin edistämisen päällikkö Veikko Kunnas, yksikön päällikkö Taina Korell, kumppanuuspäällikkö Markku Toivonen ja kumppanuuspäällikkö Ulla Bergström. Asiantuntijat poistui-
vat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 09 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi
Taina Korell, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 38038
taina.korell(a)hel.fi
Markku Toivonen, kumppanuuspäällikkö, puhelin: 09 310 89053
markku.toivonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteiset avustusperiaatteet, muutokset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on hyväksynyt nykyiset avustustoiminnan periaatteet kokouksessaan 14.12.2021, § 202. Tuolloin tehdys-
sä päätöksessä vahvistettiin avustustoiminnan suhdetta demokratiaan ja kestävään kehitykseen. Taustalla oli myös vuosina 2019–2021 tehty palvelustrategiatyö, jossa selkiytettiin avustusten ja ostopalvelun välistä eroa.

Vahva ja vapaa kulttuurin kenttä ja monimuotoinen kansalaisyhteiskun-
ta ovat keskeisiä edellytyksiä demokraattiselle yhteiskunnalle. Tätä ekosysteemiä tukevalla avustustoiminnalla tuetaan jonkun toisen to-

teuttamaa toimintaa, jonka kaupunki katsoo tukemisen arvoiseksi. Avustustoiminta on vastikkeetonta tukea, mikä erottaa sen esimerkiksi yhteistyöhankkeista tai ostopalveluista. Avustuksia koskevat päätökset tehdään esittelymenettelyyn perustuen ja ne ovat harkinnanvaraisia.

Nyt tehtävässä päätösehdotuksessa aiempia toimialayhteisiä avustusperiaatteita on täydennetty eettisillä periaatteilla. Päätöksen mukaiset toimialan yhteiset avustusperiaatteet ovat kaupungin avustuksia koskevien yleisohjeiden mukaisia kulttuurin ja vapaa-ajan avustuksia koskevia erityisehtoja ja ne lisätään toimialan avustuksia koskeviin päätöksiin. Tämän lisäyksen perusteella myös mahdollisuus avustusten takaisinperintään on aiempaa selkeämmin osoitettavissa.

Kaupungin avustusten yleisohjeiden mukaan avustuksen saajan on palautettava saamansa avustus, jos jokin takaisinperinnän perusteista täyttyy. Ohjeistuksessa annetaan myös mahdollisuus virheen korjaamiseen ennen mahdollista takaisinperintää. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että näiden kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteisten avustusperiaatteiden noudattamatta jättämisen vähäistä suurempi merkitys voidaan asianmukaisesti arvioida.

Jos on aihetta epäillä, että takaisinsaantiperusteista on olemassa, tulee avustuksen myöntäneen tai avustuksen käyttöä valvovan ryhtyä toimenpiteisiin asiantilan selvittämiseksi ja tarvittaessa korjaamiseksi. Ehtojen mukaan kaupungilla on oikeus keskeyttää avustuksen maksaminen asian selvittämisen ajaksi, kun on aihetta epäillä takaisinperintäedellytysten täyttyvän. Asiantilan korjaamiseksi avustuksen saajalle voidaan esimerkiksi asettaa määräaika tilanteen korjaamiselle. Mikäli avustuksen saaja ei korjaa asiantilaa tai on ilmeistä, että asiantilan korjaaminen ei ole tilanteessa mahdollista tai tule toteutumaan, avustuksen maksatus keskeytetään, ellei sitä jo ole tehty, ja ryhdytään toimenpiteisiin jo maksetun avustuksen takaisinperimiseksi.

Avustuksen myöntänyt toimielin tai viranhaltija on toimivaltainen päättämään avustuksen takaisinperinnästä, ellei se ole hallintosäännön mukaisesti delegoinut toimivaltaansa valvonnan ja takaisinperinnän osalta.

Päätösehdotuksessa halutaan vahvistaa avustusten saajien eettistä toimintakulttuuria. Tämä edellyttää sekä kaupungilta että avustusten saajilta yhteistyötä, avoimuutta, rehellisyyttä, oikeudenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta.

Valtuustokauden aikana yhtenäistetään avustusjärjestelmän vaikuttavuusarviointia kokonaisuutena. Lisäksi kehitetään avustustoiminnan seurantaa, arviointia ja käytön valvontaa. Lautakunta käsittelee vuosittain avustettavien yhteisöjen toimintaan tehtyjen toiminnan ja talouden

tarkastuksen tuloksia ja niistä johdettuja toimenpidesuosituksia. Samassa yhteydessä arvioidaan jatkossa myös avustustoiminnan yhteisten periaatteiden toteutumista.

Toimivalta

Helsingin hallintosäännön 17 luvun 1 §:n mukaan kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää toimialan avustusmäärärahojen jakamisen periaatteet ja valvoo avustusperiaatteiden toteutumista toimialatasoisesti. Lautakunnan jaostot päättävät avustusperiaatteisiin pohjautuvat avustusten myöntämisen perusteet (hakemusten arviointikriteerit) ja päättävät avustusmäärärahojen jakamisesta.

Useampaa kuin yhtä palvelua koskevat avustusten myöntämisen ja arviointikriteerit päättää lautakunta. (Kaupunginhallituksen päätös kaupungin avustusten yleisohjeeksi 28.10.2019, § 723.)

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Veikko Kunnas, kulttuurin edistämisen päällikkö, puhelin: 09 310 37002
veikko.kunnas(a)hel.fi
Taina Korell, yksikön päällikkö, puhelin: 09 310 38038
taina.korell(a)hel.fi
Markku Toivonen, kumppanuuspäällikkö, puhelin: 09 310 89053
markku.toivonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan yhteiset avustusperiaatteet, muutokset

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 15.03.2022 § 47

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 14.12.2021 § 202

12.12.2023

Asia/5

§ 179

Arviointiraportti kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle myönnettyistä koronapalautumismäärärahojen vaikutuksista

HEL 2021-013311 T 02 02 02

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta merkitsi tiedoksi arviointiraportin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle myönnettyjen koronapalautumismäärärahojen vaikutuksista.

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Sami Oinonen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50552
sami.oinonen(a)hel.fi
Tanja Tuominen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50674
tanja.tuominen(a)hel.fi

Liitteet

1 Arviointiraportti koronapalautumismäärärahojen vaikutuksista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukiello, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Arviointiraportin tulokset

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle myönnetyn 8 miljoonan koronapalautumismäärärahan vaikuttavuusarviointi toteutettiin sisäisellä selvityksellä lokakuussa 2023. Vaikuttavuusarvioinnin tarkoituksena oli selvittää määrärahalla toteutettujen projektien onnistumisia, keskeisimpiä tuloksia sekä arvioida, miten projektit ovat kaupunkilaisten näkökulmasta edistäneet koronasta palautumista sekä lisänneet hyvinvointia. Määrärahasta myönnettyjen avustusten osalta tarkasteltiin avustusten kohdentumista sekä mahdollisia tulevaisuuden tarpeita.

Vaikutusten arvioinnin tuloksena voidaan todeta, että kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle myönnetyn 8 miljoonan euron määräraha on vahvistanut kaupunkilaisten koronasta palautumista ja lisännyt kaupunki-

12.12.2023

laisten hyvinvointia. Määräraha ja sen kohdennukset ovat edistäneet muun muassa

- kulttuurialan toimijoiden työllisyyttä
- tapahtumallisuutta keskustassa ja kaupunkikeskuksissa
- lasten ja nuorten mielen hyvinvointia sekä nuorten työelämätaitoja ja ensimmäisten työkokemusten saamista
- ikääntyneiden mielen hyvinvointia ja liikkeelle lähtemistä
- ulkoilun ja liikkeelle lähtemisen mahdollisuuksia

Koronapalautumisen erillismäärärahalla on toteutettu monipuolista toimintaa, joka on tavoittanut laajasti eri ikä- ja väestöryhmiä. Määrärahan avulla on järjestetty muun muassa tapahtumia, kulttuuritoimintaa ja harrastusryhmiä, jotka ovat edistäneet asukkaiden hyvinvointia ja tuoneet elävyyttä kaupunkikuvaan.

Lisäksi määrärahalla on pystytty vahvistamaan perustoimintaa sekä jo olemassa olevia toimintoja, jotka olivat koronan aikana hiipuneet taikka koronan myötä nostaneet esiin uudenlaisia haasteita. Merkittävänä esimerkkinä tästä on määrärahojen kohdentaminen nuorisotyön resurssien lisäämiseksi eri tulokulmista, sillä nuoret olivat yksi merkittävimmistä kärsijöistä koronapandemiassa. Usean eri projektin avulla on edesautettu ja lisätty nuorten kohtaamisia sekä pystytty lisäämään moniammatillista yhteistyötä nuorten hyväksi.

Nostoja koronapalautumisen määrärahalla toteutettujen toimenpiteiden tunnusluvuista:

- Tapahtuma- ja kulttuurialan tapahtumat keräsivät yhteensä noin 230 000 käyntikertaa
- Eri tapahtumatuotannot työllistivät ja osallistivat yhteensä yli 600 kulttuurin ja taiteen ammattilaista ja muita alan toimijoita
- Harrastamisen Suomen malliin saatiin koronapalautumisrahalla noin 200 harrastusryhmää lisää
- Nuorten työkokemuksia lisättiin tarjoamalla noin 1 200 nuorelle kestä- ja keikkatöitä sekä harjoittelupaikkoja
- KouluPT toiminta laajeni 27:stä koulusta 48:aan kouluun ja liikunta-neuvonnan asiakasmäärä kasvoi yli sadalla nuorella
- Koulunuorisotyötä lisättiin ja vahvistettiin koronapalautumisrahalla palkkaamalla viisi ohjaajaa viiteen kouluun/oppilaitokseen, minkä myötä on kohdattu enemmän nuoria ja nuorisotyön tavoitavuus on parantunut.
- Koulutettiin 127 vertaisohjaajaa ja sitä kautta lisättiin vertaisohjattua liikuntaa jokaisella suurpiirin alueella, mikä on lisännyt ikääntyneiden mahdollisuuksia yhdessä liikkumiseen eri puolilla Helsinkiä

12.12.2023

Asia/5

- Elvytettiin kulttuurikaveritoiminta, jonka myötä vuoden 2023 aikana toteutuu yhteensä noin 500 kulttuurikaverikeikkaa

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalle myönnetystä 8 miljoonan euron määrärahasta avustuksina jaettiin noin 2 miljoonaa euroa. Erillisavustukset ja avustusten tasokorotukset edistivät ja turvasivat yhteisöjen ja toimijoiden toiminnan jatkumista sekä kehittämistä.

Yhteenvedona todetaan, että toimialalle kohdennettu 8 miljoonan euron määrärahalla on saatu kaupunkilaisia liikkeelle ja aktivoitua. Koronapalautumisen erillismäärärahojen käyttö on ollut monipuolista ja vaikuttavaa, tukien kaupungin eri väestöryhmien hyvinvointia ja koronasta palautumista monin eri tavoin. Koronapalautumisen määrärahoilla pystyttiin kehittämään uusia toimintamuotoja ja suurin osa näistä kahden vuoden aikana tehdyistä kokeiluista osoittivat, että niitä on hyödyllistä jatkaa myös erillisrahoituksen jälkeen.

Esittelijä

vs. kulttuurin ja vapaa-ajan toimialajohtaja
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Sami Oinonen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50552
sami.oinonen(a)hel.fi
Tanja Tuominen, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 50674
tanja.tuominen(a)hel.fi

Liitteet

1 Arviointiraportti koronapalautumismäärärahojen vaikutuksista

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 28.03.2023 § 38

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 21.12.2021 § 213

Kaupunginvaltuusto 19.01.2022 § 5

Kaupunginhallitus 10.01.2022 § 2

12.12.2023

Asia/6

§ 180

Jätkäsaaren uima- ja liikuntahallin tarveselvitys

HEL 2023-013745 T 10 06 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti hyväksyä Jätkäsaaren sijoittuvien uima- ja liikuntahallin tarveselvityksen.

Samalla lautakunta korostaa hankkeen valtavan suurta merkitystä koko Etelä- ja Länsi-Helsingin yleisille liikuntamahdollisuuksille sekä erityisesti koululaisten liikunnalle. Siksi lautakunta pitää erittäin tärkeänä, että hankkeen suunnittelu ja toteutus alkaa viivästyksettä niin, että Jätkäsaaren uima- ja liikuntahallin rakentaminen voi alkaa viimeistään alkuvuodesta 2025.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli johtava arkkitehti Mia Kuokkanen. Asian-
tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki: Lisäyksesitys päätösehdotuksen loppuun:

"Samalla lautakunta korostaa hankkeen valtavan suurta merkitystä koko Etelä- ja Länsi-Helsingin yleisille liikuntamahdollisuuksille sekä erityisesti koululaisten liikunnalle. Siksi lautakunta pitää erittäin tärkeänä, että hankkeen suunnittelu ja toteutus alkaa viivästyksettä niin, että Jätkäsaaren uima- ja liikuntahallin rakentaminen voi alkaa viimeistään alkuvuodesta 2025."

Kannattaja: Anna Karhumaa

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Paavo Arhinmäen vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Mia Kuokkanen, johtava arkkitehti, puhelin: 09 310 35824
mia.kuokkanen(a)hel.fi

Marjaana Risku, vs. liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 09 310 27989
marjaana.risku(a)hel.fi

Jyrki Inkinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 87904
jyrki.inkinen(a)hel.fi

Oleg Jauhonen, projektikoordinaattori, puhelin: 09 310 78032

12.12.2023

oleg.jauhonen(a)hel.fi
Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87783
matti.kuusela(a)hel.fi

Liitteet

- 1 tarveselvitys Jätkäsaaren uima- ja liikuntahalli 5.12.2023
- 2 Tilaohjelma Jätkäsaaren uima- ja liikuntahalli 1.12.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päättää hyväksyä Jätkäsaaren sijoittuvien uima- ja liikuntahallin tarveselvityksen.

Esittelijän perustelut

Uimahallia on suunniteltu Etelä- ja Länsi-Helsingin alueelle jo parin vuosikymmenen ajan, sillä alueella on tunnistettu tarve ja katvealue uimahalliverkostossa. Jätkäsaari ja Hernesaari ovat myös kasvavia asuinalueita. Jätkäsaaren alue kasvaa edelleen, ja sen asukastavoite on 21 000 asukasta. Myös läheinen Hernesaari tulee kasvamaan lähes 7 000 asukkaalla. Jätkäsaaren saavutettavuus erityisesti julkisella liikenteellä on hyvä. Jätkäsaaren uima- ja liikuntahalli tuleekin palvelemaan koko Etelä- ja Länsi-Helsinkiä, joissa asuu tällä hetkellä yhteensä noin 230 000 asukasta.

Jätkäsaaren uimahalli on osa uimahallien palveluverkkoa. Lähimmät uimahallit ovat Urheiluhallit Oy:n Töölön uimahalli sekä Yrjönkadun uimahalli, joissa molemmissa on varsin rajallinen allaspinta-ala.

Jätkäsaaren uimahalli tuo helpotusta kasvavaan palvelutarpeeseen ja lisää kaiken ikäisten vesiliikuntaa. Ikääntyvät ovat koululaisten lisäksi suurimpia päiväkäyttäjiä. Ikääntyneiden määrä lisääntyy tulevien vuosikymmenten aikana merkittävästi. Ikääntyneiden osuus on erityisen korkea Etelä-Helsingissä. Olemassa olevissa tiloissa ei pystytä riittävästi vastaamaan ikääntyvien kasvavaan vesiliikuntapalveluiden kysyntään.

Vesiliikuntaseurojen tilanpuute on merkittävä ja harjoitusvuoroja ei ole riittävästi. Jätkäsaaren uimahalli lisää mahdollisuuksia seuratoimintaan sekä uinninopetukseen.

Uimahallin käyntimäärätavoite on noin 400 000 käyntikertaa vuodessa.

Uimahallin kanssa samaan rakennukseen rakennetaan monipuolinen liikuntahalli. Liikuntahalliin keskitetään lähialueen koulujen 1 400 oppi-

laan liikunnanopetus. Koulun väliaikaiset liikuntatilat ovat sijainneet vuodesta 2019 Jätkäsaaren liikuntapuistossa. Tilat ovat väliaikaiset ja odottavat lopullisen hallin rakentumista, joten uima- ja liikuntahallia tarvitaan kiireellisesti. Väliaikaiset liikuntatilat ovat riittämättömät oppilaitosten tarpeeseen nähden.

Liikuntahallin arvioitu käyntimäärä on yli 300 000 käyntikertaa vuodessa. Tulevia liikuntatiloja voidaan verrata monipuolisuudellaan lähinnä Liikuntamylyyn ja Töölön kisahalliin, jotka liikuttavat vuodessa ihmisiä yhteensä yli miljoonan liikuntasuorituksen edestä.

Uudisrakennus mahdollistaa monipuoliset ja kasvavan alueen tarpeisiin soveltuvat uima- ja liikuntatilat

Uimahalli suunnitellaan harjoitusolosuhdeuimahalleiksi, joissa on mahdollista toteuttaa seurojen perusharjoittelua ja pienimuotoista paikallista tai lähialueen kilpailutoimintaa. Uimahallissa huomioidaan uimaopetuksen, kuntouinnin, uintiurheilun, soveltavan liikunnan ja erilaisten käyttäjäryhmien tarpeet. Tulevassa Jätkäsaaren uimahallissa tulee vesipinta-alaa olla siten, että pääaltaaseen on mahdollista rakentaa kahdeksan 50 metrin rataa. Pääallas tulee olla jaettavissa kahteen osaan välipalkilla. Helsingissä on vain kaksi uimahallia, joissa pääallas on 50 m pitkä, joten tarve 50 metrin altaaseen on perusteltua lisäten samalla merkittävästi kaupungin vesipinta-alaa. Altaan jakomahdollisuus kahteen parantaa uintiolosuhteita sekä edistää monipuolisempaa vesiliikuntaa. Pidemmät radat mahdollistavat samanaikaisesti kuntouinnin ja jättävät tilaa seuraharjoittelulle, vesijuoksulle ja allasjumpalle. Lisäksi tarvitaan opetusallas, perheallas, monitoimiallas, joka myös toimii terapia-altaana, sekä kylmäallas.

Liikuntahallin tilat puolestaan palvelevat ainakin kahdenkymmenen eri lajin harrastajia. Suurimpina lajeina tulevat olemaan eri sisäpalloilulajit, kamppailulajit, voimistelu, tanssiliikunta, ja kuntosaliharjoittelu. Etelä- ja Länsi-Helsingin alueella on tälläkin hetkellä riittämättömästi monipuolisia sisäliikuntatiloja ja kasvavat asuinalueet lisäävät entisestään niiden tarvetta. Tiloissa tullaan järjestämään myös ikääntyneille ja soveltavan liikunnan erityisryhmille ohjattua toimintaa.

Koululiikunta- ja urheiluseurakäyttöön tarvitaan kolme toisistaan erotettavaa äänieristettyä liikuntatilaa sekä tilat ryhmäliikunnalle. Liikuntahallin suunnittelussa on tärkeää huomioida lajikohtaiset tilavaatimukset ja välineiden soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Liikuntaseuratoiminnan ja muun ohjatun toiminnan lisäksi liikuntahalli tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia omatoimiseen liikunnan harrastamiseen. Tilassa tulee olla monipuoliset kuntosalitilat sekä muuhun kuntoiluun ja oheisharjoitteluun soveltuvat tilat. Liikuntatilat tulevat olemaan pääasiassa harjoitus-

käytössä, mutta mahdollistavat myös pienimuotoisten kilpailujen järjestämisen.

Uusien tilojen vaikutus tila- ja toimintakustannuksiin

Tilaohjelmassa Jätkäsaaren uima- ja liikuntahallin tilat uudisrakennuksessa ovat laajuudeltaan 9 144 h² (Liite 2) joka kaupunkiympäristön toimialan laskelman mukaan vastaa 10 781 h².

Talonrakennushankkeiden rakentamishjelmassa vuosiksi 2024–33 on hankkeelle varattu 113 miljoonaa euroa.

Kaupunkiympäristön toimialan arvioima tilojen tuleva kokonaisvuokra on noin 36,66 euroa/h²/kk eli noin 4,75 miljoonaa euroa/vuosi.

Hanke vaatii lisähenkilökuntaa 32 henkilön verran joka tarkoittaa palkkakustannuksissa noin 1,8 miljoonaa euroa vuodessa.

Arvio tulevista käyttötuloista on uimahallin osalta noin 1,65 miljoonaa euroa vuodessa ja liikuntahallin osalta noin 1,3 miljoonaa euroa.

Toiminnan käynnistämiskustannuksiin kuuluvat mm. ensikertainen kalustaminen, tarvikkeet, varusteet ja laitteet. Tässä hankkeessa käynnistämiskustannuksiin varataan 1,2 miljoonaa euroa, joka ei sisällä tieto- ja viestintäteknologian kustannuksia. Muuttokustannusarvio on 50 000 euroa.

Yhteisvalmistelu

Tarveselvitys on laadittu kaupunkiympäristön, kasvatuksen ja koulutuksen sekä kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan yhteistyönä.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Mia Kuokkanen, johtava arkkitehti, puhelin: 09 310 35824
mia.kuokkanen(a)hel.fi
Marjaana Risku, vs. liikuntapaikkapäällikkö, puhelin: 09 310 27989
marjaana.risku(a)hel.fi
Jyrki Inkinen, yksikön päällikkö, puhelin: 310 87904
jyrki.inkinen(a)hel.fi
Oleg Jauhonen, projektikoordinaattori, puhelin: 09 310 78032
oleg.jauhonen(a)hel.fi
Matti Kuusela, tilapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87783
matti.kuusela(a)hel.fi

Liitteet

1 tarveselvitys Jätkäsaaren uima- ja liikuntahalli 5.12.2023

12.12.2023

Asia/6

2

Tilaohjelma Jätkäsaaren uima- ja liikuntahalli 1.12.2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 181

Erityisuimakortin myöntämisperusteiden päivittäminen ja hakuohjeet

HEL 2019-004390 T 12 03 00

Päätös

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti panna asian pöydälle

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat liikuntapalvelupäällikkö Tuuli Salospohja ja terveysasemien johtajalääkäri Timo Lukkarinen. Asiantuntijat poistuvat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Hilikka Ahteen ehdotuksesta.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Kata Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 21706
kata.isotalo(a)hel.fi
Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87500
tuuli.salospohja(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Erityisuimakorttityöryhmän esitys
- 2 Voimassa olevat erityisuimakortin myöntämisperusteet
- 3 Liikunnan ja vesiliikunnan vaikuttavuus Käypä hoito -suositusten perusteella
- 4 Yhteenveto pitkäaikaissairaus-, vammais- ja potilasjärjestöjen kuulemisesta 13.4.2023
- 5 Vammaisneuvoston lausunto erityisuimakortin myöntämiskriteereistä 250423
- 6 Vanhusneuvoston lausunto erityisuimakortin kriteereistä 030523
- 7 Tehdyt lisäselvitykset lautakunnan palautusehdotukseen sekä näiden arviointi erityisuimakorttityöryhmässä
- 8 Liikkumisen kannustimia ja tukimuotoja Helsingissä
- 9 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 25 k)
- 10 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 25 k)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta päättää erityisuimakorttityöryhmän esityksen (liite 1) mukaisesti, että 1.3.2024 alkaen

1. erityisuimakortti myönnetään diagnoosista riippumatta helsinkiläisille, joilla on pysyvää vammasta tai pitkäaikaissairaudesta aiheutuva merkittävä toimintakyvyn rajoite, ja
2. erityisuimakortin myöntämiskriteereiksi hyväksytään ainoastaan tavat, joiden avulla toimintakyvyn rajoite on mahdollista osoittaa asiakkaan yksityisyydensuoja ja tietosuoja turvaten:
 - liikkumisesteisen pysäköintitunnus / vammaisen pysäköintilupa
 - taksikortti, joka on myönnetty vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua varten
 - näkövammaiskortti
 - EU:n vammaiskortti.

Esittelijän perustelut

Helsingissä erityisuimakortin myöntämiskriteereitä ja niihin tulleita aloitteita on käsitelty tarpeen mukaan koolle kutsuttavassa moniammatillisessa erityisuimakorttityöryhmässä. Edellisen kerran erityisuimakortin päivitettyt kriteerit (liite 2) tulivat voimaan 1.8.2021 kulttuuri- vapaa-aikalautakunnan 19.1.2021 tekemällä päätöksellä.

Erityisuimakorttityöryhmä koottiin syksyllä 2022 arvioimaan erityisuimakortin myöntämiskriteereitä sekä niitä koskevia aloitteita. Työryhmä koontui ajalla 25.10.2022–17.1.2023 kolme kertaa. Työryhmä käsitteli kaikki nykyiset erityisuimakortin myöntämiskriteerit sekä erityisuimakortin hakuprosessin ja ohjeistuksen. Aloitteiden ja muiden huomiointipyyntöjen perusteella työryhmä käsitteli lisäksi seuraavat muutostoiveet erityisuimakortin myöntämiskriteereihin: lymfaturvotus (oire), autismikirjo aikuisilla, munuaissirteen saaneet, uniapnea ja EU:n vammaiskortti.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta käsitteli esityksen erityisuimakortin myöntämiskriteereistä 31.1.2023, jolloin esitys jätettiin pöydälle. Esitys palautettiin 14.2.2023 valmisteltavaksi siten, että nyt esitettyjen erityisuimakortin myöntämiskriteereiden lisäksi

- arvioidaan mm. Käypä hoito- suositusten ja lääketieteen asiantuntijoiden arvioiden perustella, minkä sairausdiagnoosien hoitoon vesiliikunnasta on erityistä hyötyä ja erityisuimakortti olisi perusteltu
- selvitetään, voisiko nyt esitettyjen dokumenttien lisäksi Kela-kortin erityiskorvausmerkinnät toimia erityisuimakorttiin oikeutettavana

- lisäksi on syytä arvioida, voisiko joidenkin lääketieteellisten leikkausten jälkeen henkilö olla oikeutettu erityisuimakorttiin
- ennen uuden esityksen tuomista lautakuntaan on syytä kuulla vammaisneuvostoa ja potilasjärjestöjä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan osoittamien lisäselvityspyyntöjen lisäksi Helsingin kaupunki on vastaanottanut lisäselvitysten teon aikana kaksi yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan lausuntoa (liitteet 9 ja 10), joissa lautakunta on kieltänyt Helsingin kaupunkia jatkamasta diagnoosiin pohjautuvaa syrjintää erityisuimakortteja myönnettäessä.

Erityisuimakorttityöryhmä kutsuttiin koolle uudestaan ja se kokoontui ajalla 15.3.2023–4.10.2023 kuusi kertaa. Työryhmä käsitteli kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalta 14.2.2023 saamansa palautusehdotukset, lisäselvityspyynnöt ja yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan lausunnot koskien erityisuimakortin myöntämiskriteereitä.

Erityisuimakorttityöryhmä huomioi esityksessään Helsingin kaupungin vastaanottamat yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan lausunnot (liitteet 9 ja 10), joissa lautakunta on kieltänyt Helsingin kaupunkia jatkamasta diagnoosiin pohjautuvaa syrjintää erityisuimakortteja myönnettäessä.

Käypä hoito- suosituksista (liite 3) tarkasteltiin erikseen liikunnan Käypä hoito- suositusta, eli tieteellistä kirjallisuuskatsausta siitä, minkä sairausryhmien hoidossa liikunnasta on todettu vaikuttavuutta. Lisäksi tarkasteltiin Käypä hoito- suosituksia nykyisistä myöntämiskriteereistä eli tieteellisiä kirjallisuuskatsauksia kyseisten sairauksien kansallisista hoitosuosituksista. Käypä hoito -suositusten laatimiseen on osallistunut useita lääketieteen asiantuntijoita. Näiden lisäksi kaksi lääketieteen asiantuntijaa olivat osana erityisuimakorttityöryhmää arvioimassa vesi- liikunnan hyötyjä asiakasryhmissä, joilla on erilaisia sairausdiagnooseja. Erityisuimakorttityöryhmän tekemä arviointi tehdyistä selvityksistä, johon lääketieteen asiantuntijat ovat osallistuneet osana työryhmää, on koottu liitteeseen 7.

Lääketieteellisten leikkausten jälkeen erityisuimakortin käytettävyyttä arvioitiin moniammatillisen työryhmän jäsenten asiantuntemuksen perusteella (liite 7).

Kela-kortin lääkevalmisteiden erityiskorvattavuuden korvausnumeron käytettävyyttä erityisuimakortin todistuksena arvioitiin Kelan tietojen sekä työryhmän asiantuntemuksen perusteella (liite 7).

Potilasjärjestöjen näkemyksiä (liite 4) erityisuimakortin myöntämiskriteereistä kerättiin pitkäaikaissairaus-, vammais- ja potilasjärjestöjen edustajille järjestetyssä kuulemistilaisuudessa sekä tämän yhteydessä

tilaisuuteen ilmoittautuneille lähetetyn ennakkokyselyn pohjalta. Potilasjärjestöjen edustajien oli myös tilaisuuden jälkeen mahdollista lähettää näkemyksiään liikuntapalveluille.

Lisäksi vammais- ja vanhusneuvostoilta pyydettiin lausunto erityisuimakorttityöryhmän esityksestä. Vammaisneuvoston lausunto on nähtävillä liitteessä 5 ja vanhusneuvoston lausunto liitteessä 6.

Kooste erityisuimakorttityöryhmän tekemistä lisäselvityksistä ja niiden arvioinnista on esitetty liitteessä 7.

Erytisuimakortin myöntämiskriteereiden uudistamistarve tehtyjen selvitysten perusteella

Tehtyjen selvitysten myötä erityisuimakorttityöryhmän yhteiseksi näkemykseksi muodostui, että erityisuimakortin myöntämiskriteerit tulee uudistaa kaupunkilaisten yhdenvertaisemman kohtelun takaamiseksi sekä yksityisyydensuojan ja tietosuojan turvaamiseksi.

Tehdyt selvitykset kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan 14.2.2023 osoittamiin lisäselvityspyyntöihin vahvistavat erityisuimakorttityöryhmän näkemystä siitä, että erityisuimakorttialennus

- tulisi pystyä myöntämään diagnoosista riippumatta yhdenvertaisemmin
- olisi tarkoituksenmukaista kohdentaa niille helsinkiläisille, joilla on pysyvän vamman tai pitkäaikaissairauden aiheuttama merkittävä toimintakyvyn rajoite
- tulisi pystyä myöntämään asiakkaan yksityisyydensuoja ja tietosuoja huomioiden sekä
- olemassa olevat resurssit huomioiden.

Diagnoosit erityisuimakortin myöntämiskriteereinä eivät kohtelee eri vamma- ja pitkäaikaissairausryhmiä yhdenvertaisesti

Keskeisin ongelma erityisuimakortin voimassa olevissa myöntämiskriteereissä on työryhmän mukaan se, että ne eivät kohtelee eri vamma- ja pitkäaikaissairausryhmiä yhdenvertaisesti. Nykyisen tutkimustiedon valossa lähes kaikkien katsotaan hyötyvän liikunnasta perussairaudesta riippumatta, mutta erityisuimakortti myönnetään ainoastaan yksittäisille valikoiduille sairaus- ja vamma-ryhmille (liite 2) suuren osan vamma- ja sairausryhmistä jäädessä mahdollisuuden ulkopuolelle.

Helsingin kaupunki on käynyt keskustelua erityisuimakorttikriteereistä myös pääkaupunkiseudun suurimpien toimijoiden kanssa. Kaikilla kaupungeilla on samoja haasteita yksittäisiin diagnooseihin perustuvien kriteereiden määrittelyssä. Yhteinen kokemus on, että toimintamalli vaati-

si uudistusta kaupunkilaisten yhdenvertaisen kohtelun ja yksityisyyden-
suojan näkökulmista.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta kieltää jatkamasta syrjintää

Helsingin kaupunki on saanut viime vuosina useita selvityspyyntöjä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnalta. Viimeisimmissä päätöksissään (liitteet 9 ja 10) yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta on katsonut, että Helsingin kaupunki on yhdenvertaisuuslain 8 §:n syrjinnän kiellon vastaisesti syrjinyt hakijoita heidän terveydentilansa perusteella myöntäessään erityisuimakortteja voimassa olevien myöntämiskriteereiden mukaisesti ja kieltänyt jatkamasta tai uusimasta hakijoihin kohdistuvaa syrjintää. Erityisuimakortin myöntämiskriteereitä on siis välttämätöntä muuttaa, jos alennus halutaan säilyttää Helsingissä.

Alennukseen oikeutettuja on rajattu alusta alkaen

Alusta alkaen on ollut tarve rajata erityisuimakorttiin oikeutettujen kohderyhmää jollakin tavalla, sillä erilaisten pysyvien vammojen ja pitkäaikaissairauksien määrä on suuri. Pelkästään suomalaisista työikäisistä vähintään 55 % on vähintään yksi pitkäaikaissairaudeksi luokiteltava sairaus tai vamma. Helsingin työikäisten asukkaiden määrään suhteutettuna se tarkoittaa yli 200 000 työikäistä henkilöä, joilla on vähintään yksi vamma tai pitkäaikaissairaus. Samaan aikaan tiedetään, että riski pitkäaikaissairauteen kasvaa ikääntyessä ja vammoja ja pitkäaikaissairauksia esiintyy jo lapsilla ja nuorillakin. Helsinkiläisten pitkäaikaissairaiden ja vammaisten joukko on siis hyvin laaja. Lisäksi erityisuimakortti on suurin käytössä oleva alennus liikuntapalveluihin, ja sisältää toistaiseksi erityisuimakorttiasiakkaille myös Urheiluhallit Oy:n uimahallien käytön kaupungin omien hallien lisäksi. Näin ollen suurinta käytössä olevaa alennusta ei ole mahdollista myöntää koko laajalle joukolle helsinkiläisiä, joilla on jokin vamma tai pitkäaikaissairaus.

Rajaamista onkin aiemmin tehty kohdentamalla alennus yksittäisille sairausryhmille. Yksittäisten sairausryhmien oikeutta erityisuimakorttiin on perusteltu vesiliikunnan erityisillä hyödyillä sairauden hoidossa verrattuna muihin liikuntamuotoihin.

Alennuksen rajaaminen vesiliikunnan erityisten hyötyjen perusteella ei ole enää perusteltua

Tutkimustieto liikunnan vaikuttavuudesta on kuitenkin muuttunut ajan myötä. Keskeinen muutos on tapahtunut siinä, miten eri liikuntamuotoja suositellaan eri vammojen ja sairauksien ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutuksessa. Yksittäisten liikuntalajien ja -muotojen sijasta yleisesti liikkumisen ja arkiaktiivisuuden lisäämistä ja paikallaanolon välttämistä korostetaan liikuntatutkimuksissa lähes kaikille, riippumatta siitä

onko kyseessä perusterve henkilö vai taustalla vamma tai pitkäaikais-sairaus. Tämä käy ilmi esimerkiksi UKK-instituutin soveltavista liikkumisen suosituksista, jotka on tarkoitettu aikuisille, joiden toimintakyky on alentunut sairauden tai vamman vuoksi tai jotka käyttävät liikkumisessa apuvälineitä, kuten kävelykeppiä, rollaattoria tai pyörätuolia.

Vesiliikuntaa ei myöskään enää lajina korosteta eri tavoin vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden kohdalla. Tämä käy ilmi esimerkiksi Käypä hoito- suosituksia tarkasteltaessa: vesiliikuntaa ei lajina suositeta yhdenkään sairauden ensisijaisena liikunnallisena ennaltaehkäisy- tai hoitomuotona, mutta liikuntaa ja sen eri muotoja kuten voima- ja tasapainoharjoittelua, kestävyys- ja keuhko- ja liikkuvuusharjoittelua yleisesti suositellaan kymmenien sairauksien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa (liite 3). Myös UKK:n soveltavista liikkumisen suosituksista käy ilmi, että vesiliikunnan lisäksi myös eri liikunta- ja liikkumismuotoja suositellaan monipuolisesti harrastettavaksi myös henkilöille, joilla on vamma tai pitkäaikaissairaus.

Tutkimustiedon lisäksi myös erityisuimakorttityöryhmän moniammatillisen asiantuntijaryhmän käytännökokemuksen perusteella voidaan todeta, että vaikka vesiliikuntaa voidaan suositella monelle, ei se useassa tapauksessa ole ainoa suositeltava tai soveltuva liikkumisen muoto henkilöille, joilla on vamma tai pitkäaikaissairaus.

Erityisuimakorttityöryhmän asiantuntijoiden kokemuksen perusteella vesiliikunnan erityisiä hyötyjä yksittäisille sairausryhmille on hyvin vaikeaa arvioida luotettavasti tai etenkään yhdenvertaisesti, sillä erilaisia vammoja ja sairauksia sekä niiden yhdistelmiä on ICF11-luokituksenkin perusteella arvioitu olevan n. 1,6 miljoonaa kappaletta. Pelkästään tutkimustietoa liikunnan vaikutuksista eri sairauksiin puuttuu liikaa yhdenvertaisen arvioinnin tekemiseksi.

Lisäksi vesiliikunnan voidaan katsoa olevan vaikuttavaa myös perusterveille henkilölle riippuen vertailtavasta liikuntamuodosta ja ominaisuudesta, jota mitataan. Asiantuntijoiden mukaan heidän tiedossaan on itseasiassa hyvin vähän sairaus- tai kohderyhmiä, joille vesiliikuntaa ei voisi suositella yhtenä vaihtoehtoisena liikuntamuotona.

Näin ollen erityisuimakortin myöntäminen vain yksittäisille sairausryhmille ei ole työryhmän mukaan enää perusteltua vesiliikunnan erityisten hyötyjen näkökulmasta tai ainoana mahdollisena liikuntamuotona, vaan menettely asettaa kaupunkilaisia eriarvoiseen asemaan diagnoosista riippuen.

Alennuksen kohdentaminen toimintarajoitteisille helsinkiläisille on perusteltua, ja se tulisi kohdentaa heille, joille erityisuimakortille on todellinen tarve

Sen sijaan erityisuimakortin alkuperäinen tavoite on ollut kannustaa toimintarajoitteisia kaupunkilaisia itsenäiseen liikuntaan alennushintaisen vuosikortin avulla. Tämä tavoite on edelleen kannatettava: tutkimustuloksista tiedämme, että henkilöt, joilla on vamman tai sairauden aiheuttamia toimintakyvyn rajoitteita, liikkuvat muita helsinkiläisiä vähemmän. Lisäksi tutkimustulosten mukaan hauraat, heikomman toimintakyvyn omaavat ja toimintarajoitteiset henkilöt myös hyötyvät liikkumisen lisäämisestä eniten.

Kuitenkin henkilöiden, joilla on toimintakyvyn rajoitteita, on muita helsinkiläisiä vähemmän tosiasiallisia mahdollisuuksia hyödyntää kaupungin muita kymmeniä alennuksia, kannustimia ja maksuttomia palveluita (liite 8) esimerkiksi liikuntapaikkojen esteellisyysyistä. Tällä hetkellä uimahalleissa esteettömyys on etenkin liikuntarajoitteisen henkilön näkökulmasta hieman muita liikuntapaikkoja paremmalla tasolla, ja sen vuoksi juuri edullisen vesiliikunnan mahdollistaminen erityisuimakortin avulla etenkin toimintarajoitteisille on perusteltua.

Erityisuimakortti onkin tärkeää säilyttää liikkumisen kannustimena heille, joilla alennuskortille on todellinen tarve. Aiemmin perustein juuri henkilöillä, joilla on merkittäviä toimintakyvyn rajoitteita, on todellinen tarve erityisuimakortille, ja he tulisivat erityisuimakortin saamaan myös uudistetuilla myöntämiskriteereillä. Toimintakyvyn rajoite olisi mahdollista todentaa terveydenhuollossa yhdenvertaisuuden näkökulmasta myös diagnoosista riippumattomilla tavoilla.

Erityisuimakorttiin oikeuttavat todistukset kaipaavat uudistusta: Todistus alennuksen saamiseksi tulee olla osoitettavissa asiakkaan yksityisyydensuoja ja tietosuoja turvaten

Työryhmän tekemien selvitysten yhteydessä kävi ilmi, että myös alennukseen hyväksytyjä todistuksia, joita erityisuimakorttia haettaessa esitetään, tulisi asiantuntijoiden mukaan uudistaa. Yhdenvertaisuusongelman lisäksi diagnoosit kulttuurin ja vapaa-ajan palvelun alennuksen myöntämiskriteereinä on katsottu vaarantavan asiakkaan yksityisyydensuojan ja edellyttävät tietosuojaa arkaluontoisten terveystietojen käsittelyssä.

Erityisuimakortin niin kuin minkä tahansa muunkin alennuksen myöntämisperusteiden kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan puolella tulee olla sellaisia, että oikeus alennukseen on mahdollista todistaa yksityisyydensuoja ja tietoturva varmistuen.

Nykyisistä erityisuimakortin myöntämiskriteereistä kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala on pyytänyt hakijalta erityisuimakortin hakemuksen liitteeksi lääketieteellistä selvitystä, johon diagnoosi sekä mahdollinen haitta-aste tai haittaluokka tulee olla selvästi kirjattuna. Diagnoosin to-

dentaminen on mahdollista ainoastaan lääkärin tekemällä lääketieteellisellä selvityksellä. Asiakkaat lähettävät liikuntapalveluille lääkärintodistuksen sijasta useimmiten potilasasiakirjoja ja muita tositteita, jotka sisältävät laajasti henkilön yksityiselämän piiriin kuuluvia tietoja. Asiantuntijoiden mukaan tämä johtuu siitä, että harvalla asiakkaalla on esittää sairaudestaan juuri erityisuimakorttia varten hankittua lääkärintodistusta, koska vastaanottoaika julkiseen terveydenhuoltoon voi olla hankalaa saada tai sitä joutuu odottamaan. Terveyspalvelut eivät siis pysty tuottamaan edes nykyisille erityisuimakorttiasiakkaille tarvittavia lääketieteellisiä selvityksiä.

Terveystietojen tulkinta vaatii osaamista: Julkista terveydenhuoltoa ei ole perusteltua kuormittaa erityisuimakorttitodistuksilla

Diagnoosit myöntämiskriteereinä edellyttävät lisäksi kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ammattilaisilta asiakkaiden terveystietojen tulkintaa sekä harkinnanvaraisuuden toteuttamista ilman asianmukaista lääketieteen koulutusta ja osaamista. Esimerkiksi alle 18-vuotiaan hakiessa erityisuimakorttia liikuntapalveluiden työntekijän tulee tulkita potilasasiakirjan perusteella, onko kyseessä vamma, pitkäaikaissairaus tai erityisen tuen tarve. Näin ollen hakijan terveystietojen tulkinta ilman liikunta-alan ammattilaisen asianmukaista lääketieteen koulutusta vaarantaa myös kaupunkilaisten yhdenvertaisen kohtelun hakemusten käsittelyssä.

Jos erityisuimakortin myöntämisessä halutaan mahdollistaa harkinnanvaraisuus terveystietojen perusteella tai perustella myöntämistä jonkin sairauden hoidon näkökulmasta, tulisi arviointi siirtää sosiaali- ja terveyspalveluiden puolelle, missä on tähän tarvittavaa asiantuntemusta. Sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialan antaman arvion mukaan tämä ei kuitenkaan ole mahdollista nykyisessä taloustilanteessa, hoitovelkantilanteessa ja resurssipulassa. Julkisissa sosiaali- ja terveyspalveluissa on tällä hetkellä haasteita toteuttaa jopa lakisääteinen kiireellinen hoito hoitotakuun puitteissa, kiireettömästä hoidosta puhumattakaan. Hoitotakuun kiristyminen haastaa tilannetta entisestään.

Sosiaali- ja terveyspalveluilla ei ole myöskään lain velvoitetta todistuksen laatimiseen vesiliikunnan alennukseen saamiseksi. Julkisen terveydenhuollon tulee antaa todistus tai lausunto asiakkaan terveydentilasta, kun todistus tai lausunto on hoidon tai vastaavan syyn kannalta välttämätön (terveydenhuoltolaki 22§). Koska lähes poikkeuksetta vesiliikunta ei ole nimenomaista hoitoa mihinkään sairauteen, ei erityisuimakortin voida katsoa olevan peruste tällaiselle todistelulle. Tästä näkökulmasta erityisuimakortin tarpeeseen liittyvä todistelu ei ole julkisen terveydenhuollon tehtävä ja sellaisen edellyttäminen johtaisi yksityisten (maksullisten) terveyspalvelujen tarpeeseen. Edellytys yksityisten terveyspalvelujen käyttöön alennuksen saamiseksi asettaisi taas kaupun-

kilaisia eriarvoiseen asemaan, sillä kaikilla ei ole mahdollisuutta hankkia alennusta varten yksityisen terveydenhuollon palveluita.

Liikkumisen edistämistyötä tehdään monin eri tavoin sosiaali- ja terveyspalveluiden kanssa yhteistyössä

Liikkumisen lisäämiseen kannustamista tehdään kuitenkin monin eri tavoin sosiaali- ja terveyspalveluissa, ja tätä yhteistyötä pyritään jatkuvasti kehittämään. Liikkumisen puheeksiottamista ja palveluohjausta tehdään sosiaali- ja terveyspalveluissa liikkumisen lisäämisen mini-intervention avulla. Haavoittuvassa asemassa oleville kaupunkilaisille on tarjottu pilottina LiiKu-tukea ja tämän kautta edullisesti hankittavaa liikkumiskorttia. Terveytensä kannalta riittämättömästi liikkuville tarjotaan yksilöllistä liikuntaneuvontaa ja alennuksia liikuntapalveluihin liikkumisen lisäämisen tueksi. Helsingissä on tarjolla myös erikseen sovelletavan liikunnan liikuntaneuvontaa asiakkaille, joilla on sairauden tai vamman vuoksi tarve soveltaa liikkumista. Helsinki on mukana kansallisessa Kestävän kasvun hankkeessa, jossa luodaan kunnalle hyte (hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen) palvelukonsepti ja hyte-palvelutarjotin. Hankkeen tavoitteena on edistää kaupunkilaisten ohjautumista ennaltaehkäiseviin hyte-palveluihin. Näissä toimintamalleissa pyritäänkin huomioimaan liikunnan lisäämisen mahdollisuudet vesiliikuntaa ja diagnoosirajoja laajemmin, myös vesiliikuntaa yhtenä vaihtoehtona tarjoten.

Vaikutusten ennakoarviointi kaupunkilaisten kannalta

Kohdentamalla erityisellä alennuksella hankittava tuote henkilöille, joilla on vammasta tai pitkäaikaissairaudesta johtuva merkittävä toimintakyvyn rajoite, pystytään osoittamaan myönteistä erityiskohtelua kohde-ryhmälle, joka on muita heikommassa asemassa käyttäekseen kaupungin muita tarjoamia alennuksia, kannustimia ja maksuttomia liikkumisen mahdollisuuksia.

Kaupunkilaisten yhdenvertaisuus paranee, kun alennus on mahdollista saada diagnoosista riippumatta. Yksittäisten sairausryhmien poistaminen myöntämiskriteereistä edistää yhdenvertaisuutta etenkin heidän osaltaan, jotka eivät aiemmin sairaus- tai vammadiagnoosinsa vuoksi ole olleet oikeutettuja erityisuimakorttiin.

Sairausdiagnoosien poistaminen myöntämiskriteereistä edistää kaupunkilaisten yhdenvertaisempaa kohtelua, kun terveystietojen tulkinta siirtyy sellaisten tahojen tehtäväksi, joilla on asiaan tarvittava koulutus ja osaaminen.

Erityisuimakortin myöntämisen syitä (terveystieto) ei voida tietoturvasyistä tilastoida liikuntapalveluissa, eikä näin ollen tarkkoja laskelmia

voida tehdä siitä, kuinka moni nykyisistä asiakkaista olisi oikeutettu erityisuimakorttiin uudistuksen myötä.

Selvityksen mukaan vuonna 2022 liikuntapalvelut myönsi 362 kappaletta (6 % kaikista 5699 myydystä kortista) erityisuimakorttia perustuen kirjalliseen hankintatavan 2 (liite 2) mukaiseen erityisuimakorttihakemukseen. Loput asiakkaista hankkivat erityisuimakortin tavan 1 (liite 2) mukaisesti suoraan uimahallien kassalta esittämällä joko Kela-kortin diagnoosi- tai lääkekorvaustunnuksen, liikkumisesteisen pysäköintitunnuksen / vammaisen pysäköintiluvan, vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua varten myönnetyn taksikortin tai näkövammaiskortin. Eri myöntämisperusteiden osuuksia ei tiedetä edellä kuvatuista syistä. Kulttuurin ja vapaa-ajantoimiala ei pysty antamaan arviota, kuinka suuri osa aiemmin erityisuimakorttiin oikeutetuista asiakkaista olisi edelleen oikeutettu erityisuimakortin hankintaan. Erityisuimakorttien vuosittainen myynti on kuitenkin vakiintunut noin 6000 myytyyn korttiin, eli tiedetään, että erityisuimakorttiasiakkaita on noin 6000. Osalla näistäkin asiakkaista olisi jatkossakin oikeus erityisuimakortin hankintaan ehdotetuilla myöntämiskriteereillä. Heidän osuuttaan on kuitenkin hyvin vaikeaa arvioida nykyisten myöntämiskriteereiden (diagnoosi) perusteella, sillä nykyiset myöntämiskriteerit (diagnoosit) eivät kerro asiakkaan toimintakyvystä tai sen rajoitteista.

On myös todennäköistä, että osa nykyisistä erityisuimakorttiasiakkaista ei olisi uudistuksen jälkeen oikeutettuja erityisuimakortin hankintaan. Arvioiden mukaan suurin osa näistä asiakkaista kuuluu kuitenkin muihin alennusryhmiin (esim. eläkeläiset, työttömät, opiskelijat, liikunta-neuvonnan asiakkaat, omaishoitajat), jotka saavat jopa 50 % alennusta normaaleista käyntimaksuista. Näin ollen he saisivat edelleen uimahallien sisäänpääsymaksuista ja kausituotteista huomattavaa alennusta. Heidän osaltaan vesiliikunnan kausituotteen hankinnan kulut nousisivat jonkin verran. Arvion mukaan tällä asiakasryhmällä on toimintakykynsä puolesta myös parempi mahdollisuus hyödyntää kaupungin muitakin maksuttomia ja edullisia liikkumisen mahdollisuuksia (liite 8) kuin erityisuimakorttiin oikeutetuilla henkilöillä, joilla on merkittäviä toimintakyvyn rajoitteita.

On mahdollista, että aiemmin erityisuimakorttialennukseen oikeutetuissa asiakkaissa on myös henkilöitä, jotka eivät olisi uudistuksen jälkeen oikeutettuja alennuksiin vesiliikuntapalveluissa. Arvion mukaan suurin osa tästä joukosta on työssäkäyviä. Arvio perustuu siihen, että he eivät kuuluisi alennusryhmiin, esim. työttömiin, opiskelijoihin tai senioreihin. Heidän osaltaan vesiliikunnan kausituotteen hankinnan kulut nousisivat, mutta heillä arvioidaan myös olevan alennusryhmiä parempi maksumarkky. Tällä asiakasryhmällä on lisäksi arvioiden mukaan toimintakykynsä puolesta parempi mahdollisuus hyödyntää kaupungin muitakin

12.12.2023

maksuttomia ja edullisia liikkumisen mahdollisuuksia (liite 8) kuin erityisuimakorttiin oikeutetuilla henkilöillä, joilla on merkittäviä toimintakyvyn rajoitteita.

Toisaalta arvioiden mukaan EU:n vammaiskortin lisääminen erityisuimakortin myöntämiskriteeriksi mahdollistaisi erityisuimakortin hankinnan myös sellaisille asiakkaille, joilla ei aiemmin ole ollut tarvittavaa diagnoosia erityisuimakortin hankkimiseksi mutta kuitenkin toimintakyvyn rajoitteita. Tilastokeskuksen mukaan 12,9 % kaikista 16 vuotta täytäneistä kotitalousväestöön kuuluvista henkilöistä Suomessa koki vakavia toimintarajoitteita vuonna 2022. Helsingin väkilukuun suhteutettuna tämä on n. 79 000 henkilöä. Tämän haavoittuvassa asemassa olevan asiakasryhmän kohdalta yhdenvertaisuus paranee, kun tietty diagnoosi ei ole enää vaatimuksena alennuksen saamiseksi. Heidän osaltaan vesiliikunnan kausituotteen hankinnan kulut laskisivat, mikäli he olisivat jo vesiliikunnan harrastajia. On myös todennäköistä, että erityisuimakortin hankinnan mahdollistamisen myötä myös sellaisia uusia asiakkaita aloittaa vesiliikunnan, jotka eivät aiemmin liikunnan pariin ole löytäneet.

Erityisuimakortin hankintaprosessista tulisi asiakkaalle selkeämpi, kun kaikkien asiakkaiden osalta hankinta onnistuisi kaupungin uimahallien kassoilta. Minkään asiakasryhmän ei enää tarvitsisi lähettää erillistä hakemusta liikuntapalveluille erityisuimakortin hankkimiseksi tai hankkia erikseen erityisuimakortin hankintaan tarvittavaa lääkärintodistusta.

Jatkossa erityisliikuntakortti olisi mahdollista hankkia asiakkaan yksityisyydensuoja ja tietosuoja turvaten.

Yhteenveto esittelijän perusteluista

Perusteellisen selvitystyön ja kuulemisten perusteella on päädytty siihen, että erityisuimakortti on erityisesti yhdenvertaisuuden näkökulmasta perusteltua myöntää yksittäisten diagnoosiryhmien sijasta jatkossa henkilöille, joilla on merkittävä toimintakyvyn rajoite. Näkemykseen on päädytty myös siksi, että toimintarajoite on mahdollista todentaa diagnoosista riippumatta terveydenhuollossa sekä mahdollista osoittaa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalla yksityisyydensuoja turvaten usealla eri tavalla nykyisillä resursseilla.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Tarja Loikkanen

Lisätiedot

Kata Isotalo, erityissuunnittelija, puhelin: 09 310 21706
kata.isotalo(a)hel.fi

Tuuli Salospohja, liikuntapalvelupäällikkö, puhelin: 09 310 87500

12.12.2023

Asia/7

tuuli.salospohja(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Erityisuimakorttityöryhmän esitys
- 2 Voimassa olevat erityisuimakortin myöntämisperusteet
- 3 Liikunnan ja vesiliikunnan vaikuttavuus Käypä hoito -suositusten perusteella
- 4 Yhteenveto pitkäaikaissairaus-, vammais- ja potilasjärjestöjen kuulemisesta 13.4.2023
- 5 Vammaisneuvoston lausunto erityisuimakortin myöntämiskriteereistä 250423
- 6 Vanhusneuvoston lausunto erityisuimakortin kriteereistä 030523
- 7 Tehdyt lisäselvitykset lautakunnan palautusehdotukseen sekä näiden arviointi erityisuimakorttityöryhmässä
- 8 Liikkumisen kannustimia ja tukimuotoja Helsingissä
- 9 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 25 k)
- 10 Salassa pidettävä (JulKL (621/1999) 24.1 § 25 k)

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Päätöshistoria

- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 14.02.2023 § 23
- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 31.01.2023 § 13
- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 19.01.2021 § 6
- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 18.06.2019 § 125
- Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 04.06.2019 § 108

12.12.2023

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 175, 176, 177, 178, 179, 180 ja 181 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

12.12.2023

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Paavo Arhinmäki
puheenjohtaja

Miska Nera
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Outi Alanko-Kahiluoto

Sirpa Asko-Seljavaara

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 14.12.2023.